

NOTAT

STATUSRAPPORTERING FOR IMPLEMENTERINGEN AF DANMARKS HANDLINGSPLAN FOR KVINDER, FRED OG SIKKERHED 2020-2024

Dato: 7. januar 2021

Enhed: TINI
Sagsnr.: 2021/007146
Dok.nr.: 304245
Bilag: 1

Danmarks 4. nationale handlingsplan for Kvinder, Fred og Sikkerhed (2020-2024) blev lanceret den 10. december 2020 af Udenrigsministeriet, Justitsministeriet og Forsvarsministeriet. Som et nyt tiltag slår handlingsplanen fast, at de involverede ministerområder skal udarbejde årlige implementeringsplaner, der konkretiserer myndighedernes individuelle arbejde for at nå de fælles strategiske målsætninger.

Der gøres i dette notat status på Forsvarsministeriets implementeringsplan for 2021, der dels har til formål at orientere om fremdriften i implementeringen og dels skal forbedre implementeringsplanen for 2022. Samlet set er det ambitionen, at læringen fra indeværende statusrapportering skal styrke den ledelsesmæssige forståelse for og forankring af implementeringen.

Implementeringsplanen har taget udgangspunkt i handlingsplanens tre fokusområder:

- Danmark som sikkerhedspolitisk aktør
- Kvinders deltagelse i arbejdet med fred og sikkerhed
- Seksuel og kønsbaseret vold samt indsats mod kønskrænkende adfærd

I implementeringsplanen er myndighederne på Forsvarsministeriets område indsat som ansvarlig og/eller bidragsyder for fokusområdernes målsætning, outcomes og aktiviteter. I forbindelse med statusrapporteringen er hver enkelt myndighed således anmodet om at gøre status for egen indsats. Implementeringsplanen vedlægges i sin helhed, hvor de enkelte myndigheders rapporteringer er indsat i yderste højre kolonne.

Overordnet status for implementeringen

Det er et mål med implementeringsplanen at ministerområdets myndigheder skal udarbejde egne individuelle aktivitetsplaner og direktiver tilpasset de enkeltes indsats- og fokusområder i handlingsplanen. På nuværende tidspunkt er det kun udarbejdet ved Forsvarskommandoen.

Der er dog flere myndigheder, der arbejder struktureret og systematisk med dagsordenen med konkrete resultater til følge. Her kan følgende fremhæves:

- **Forsvarskommandoen (FKO)** har i arbejdet med implementeringsplanen identificeret et behov for at etablere en 'Gender-struktur' i Forsvaret for at styrke forankring i strukturen. Der er som følge heraf igangsat en analyse, som skal afdække behov og nye muligheder. FKO arbejder endvidere på at oprette en uddannelse i forbindelse med implementeringen. På den korte bane oprettes et *Gender Focal Point Course* (GFP-kursus) i 2022. På længere sigt er det ambitionen at indarbejde det i eksisterende uddannelser på Forsvarsakademiet, samt tilbyde som E-læring.
- Et af koncernens mest målrettede forslag til at styrke og få flere kvinder i en sikkerhedspolitisk kontekst, herunder i forbindelse med militære operationer, er fremsat af FKO. FKO forslår at opbygge en *kvindelig specialoperationskapacitet* pba. tidligere erkendte og fremtidige operative behov. Under operationer kan kvinder bl.a. give bedre adgang til den kvindelige del af lokalbefolkningen for bl.a. at afdække krænkende adfærd, der modarbejder opbygningen af fred og stabilitet. I forbindelse med kapacitetsopbygning kan værdien af at have kvinder i operationer demonstreres for partnernationaler og dermed fremme WPS-dagsordenen direkte og hertil indirekte gennem dialog med lokale nøgleaktører.

Henset til opgavemængden vurderes kvinderne hurtigt at opnå operativ erfaring, og da de samtidigt selekteres pba. af intellekt og sociale evner, vurderes et godt potentiale for videre karriere, der kan styrke rekrutteringen til ledelses- og chefniveauet i specialoperationsmiljøet og Forsvaret generelt. Opbygningen er endnu ikke påbegyndt, idet der udestår finansiering af initiativet,

- **Forsvarsministeriets Personalestyrelse (FPS)** har igangsat en række initiativer inden for de målsætninger, som styrelsen har været ansvarlig for. Herunder nedsættelsen af en arbejdsgruppe, der skal analysere, hvordan antallet af kvinder der arbejder med fred og sikkerhed, herunder ved udsendelse, kan forøges. Ift. indsatsen for rekruttering, fastholdelse og karrierefremme af kvinder indarbejdes målsætningerne i styrelsens strategi for mangfoldighed og inklusion, som forventes endeligt godkendt i løbet af 2022. FPS arbejder dertil på at opdatere og styrke tilgængeligheden af relevante retningslinjer, værktøjer, undervisnings- og kursusmaterialer og spørgeskemaer om krænkende adfærd.
- **Hjemmeværnskommandoen (HJK)** oplyser, at deres implementering primært har været fokuseret på uddannelse af *Gender Advisors* og *Gender Focal Points* samt at orientere om emnet i diverse fora og indsamle viden om kønnenes motivationsdrivers tbf. Hjemmeværnets rekrutteringsarbejde. Endvidere har HJK på stabiliseringsområdet i samarbejde med FKO integreret 1325-dagsordenen i formuleringen af nye programmer. Ift. uddannelsesområdet undersøger HJK sammen med FKO behov og muligheder for at etablere en national Gender uddannelse ved Hjemmeværnsskolen.

- **Beredskabsstyrelsen (BRS)** har indarbejdet WPS-dagsordenen som rettesnor for styrelsens arbejde. BRS forventer bl.a. at integrere kønsperspektiver i relevante strategier, herunder styrelsens kommende internationale strategi. Desuden har BRS iværksat et arbejde ift. at gennemgå samtlige SOP's mhp. at indtænke kønsperspektivet i opgaveløsningen fra start. Konkret har BRS forstærket dialogen med kvindelige aktører i styrelsens rådgivningsprojekt i Georgien og arbejdet for at styrke WPS-dagsordenen i det nordiske -samarbejde og i FN samarbejdet på beredskabsområdet.
- **Danmarks Faste Repræsentation ved Nato (NATO)** deltager aktivt i den uformelle gruppe af allierede "*Friends of 1325*", som løbende arbejder for et styrket fokus på WPS i NATO. Dette har bl.a. resulteret i dansk aftryk i det seneste topmødekommunikes paragraf om WPS. DANATO deltog ligeledes aktivt i forhandlingerne om NATO's nye WPS handlingsplan for 2021-2025, NATO's nye politik for forebyggelse og håndtering af konfliktrelateret seksuel vold og NATO's nye politik mod seksuelle overgreb og udnyttelse. DANATO arbejder ligeledes for indarbejdelsen af kønsperspektivet i NATO's næste strategiske koncept
- **Forsvarets Efterretningstjeneste (FE)** har arbejdet for at styrke incitamentsstrukturerne for kvinders engagement i forbindelse med rekruttering til henholdsvis Cyberakademiet og Cyberlandsholdet. Det er sket gennem målrettet kampagnematerialet således, at det kunne tiltrække flere køn.
- **Forsvarsministeriets Auditørkorps (FAUK)** oplyser, at de siden 2019 har haft behandlingen af sager om kønskrænkende adfærd som et særligt fokusområde, herunder korrekt behandling og nedsettelse af sagsbehandlingstider. Endvidere har FAUK i sine faglige årsberetninger for 2019 og 2020 behandlet sager om krænkende adfærd som et særligt fokusområde.
- **Forsvarsministeriets Materiel- og Indkøbsstyrelse (FMI)** oplyser, at de har styrket forståelsen for og kommunikationen omkring WPS-dagsordenen internt, primært gennem omdeling af både internt og offentligt materiale om WPS via direktionen og videre ud i organisationen.

Konklusion og anbefalinger

Om end Forsvarsministeriets ressortområde er kommet sent i gang med implementeringen, at det den overordnede vurdering, at der er sat en række aktiviteter i gang, som har potentiale til at bidrage positivt til implementeringen af handlingsplanen.

Rapporteringen har dog samtidigt afdækket, at der er stor forskel på opfattelsen af WPS-dagsordenens relevans samt evnen til at implemen-

tere konkrete tiltag i de enkelte styrelser. Således har de fleste myndigheder kunne se sig selv i og rapportere på målaktiviteter relateret til rekruttering, fastholdelse og indsatsen mod kønskrænkende adfærd, mens færre har følt ejerskab for målsætningerne om forøget kønspektiv i sikkerhedspolitiske engagementer mv.

På baggrund af myndighedernes samlede tilbagemeldinger er det anbefalingen, at følgende forhold styrkes:

Opdatering af implementeringsplanen

- Det vurderes hensigtsmæssigt, at implementeringsplanens aktiviteter i højere grad målrettes de relevante myndigheder med særligt fokus på de styrelser, som opstiller, udsender og uddanner militært personel. Dermed ikke sagt, at den overordnede forståelse for og implementering af dagsordenen ikke fortsat skal udfoldes på tværs af koncernen. Det fordrer, at Forsvarsministeriet i højere grad sætter sig for bordenden og prioriterer at styrke og styre koncernens samlede implementering.
- Det er målet med implementeringsplanen, at ministerområdets myndigheder skal udarbejde individuelle aktivitetsplaner og direktiver tilpasset de enkeltes indsats- og fokusområder i handlingsplanen. Henset til den ovenfor udlagte forskel i dagsordenens relevans for de enkelte styrelser vurderes det hensigtsmæssigt, at denne forventning kun tillægges FKO, HJK, BRS og FPS fremadrettet i kraft af deres store snitflader med WPS dagsordenen.
- Implementeringsplanen har haft stort fokus på at målsætte implementeringen bl.a. ved antalsopgørelse af diverse indsatser. Det anbefales, at kvantificeringen af indsatser nedtones, og at der i stedet måles på igangsættelse og gennemførelse af konkrete initiativer.

Koncernfælles implementering og uddannelse

- Det vurderes relevant, at den løbende kontakt på arbejdsgruppeniveau såvel som chefniveau styrkes. Dette ses at kunne intensivere den fælles indsigt i igangsatte initiativer samt vidensdeling og sparring om fælles opgaveløsning og ansvar.
- FKO har igangsat en analyse for behov og muligheder for en genderstruktur. Det anbefales, at FMN indgår i aktiv dialog med FKO herom og bakker op om initiativet. Et ankerpunkt på styrelsesniveau med stor faglighed på området vurderes at kunne styrke og konkretisere implementeringen.
- FKO og HJK har identificeret mulighed for at udvikle et koncernfælles uddannelsesprogram på WPS-området. Et koncernfælles uddannelses tilbud vurderes at kunne understøtte det samlede myndighedsområdes indsigt i- og arbejde med dagsordenen. Det anbefales derfor at ministeriets støtter op om muligheden.

Forøget kønsperspektiv i sikkerhedspolitiske engagementer

- Henset til den nuværende begrænsede kvantitative effekt ift. missioner og stabiliseringsindsatser kan det overvejes at fremskynde opbygningen af kapaciteter målrettet dette område gennem en prioritering af de nødvendige ressourcer, herunder FKO's anmodning om ressourcer til en kvindelig specialoperationskapacitet.
- Ressourcespørgsmålet kan med fordel også overvejes at blive tænkt ind i udarbejdelse af kommende forsvarsforlig gennem øremærkning af midler til konkrete og realiserbare initiativer for at nå de fælles strategiske målsætninger i den nationale handlingsplan.

Bilagsliste

Implementeringsplan inkl. statusrapportering